

8. Contact met familie in Eritrea: waar moet je rekening mee houden?

Deze notitie is geschreven voor begeleiders van Eritrese amv's met familie die nog in Eritrea of in de omgeving woonachtig is. Er wordt informatie gegeven over zaken waar je als begeleider rekening mee zou moeten houden wanneer je contact opneemt met de familie. Bijvoorbeeld in het kader van de asielprocedure, de aanvraag voor gezinshereniging of bij het brengen van slecht nieuws. De informatie die hier gegeven wordt kan behulpzaam zijn om Eritrese amv's te begrijpen en de begeleiding beter te laten aansluiten op de wensen en behoeften van Eritrese amv's. Voor het schrijven van de notitie zijn vragen van begeleiders en ervaringen met casuïstiek leidend geweest.

8. Contact met familie in Eritrea: waar moet je rekening mee houden?.....	1
8.1 <i>Gesprekken in het kader van de gezinsherenigings- en asielprocedure.....</i>	<i>1</i>
Surveillance.....	1
Beperking van bewegingsvrijheid	1
Risico's	2
Wat betekent dit voor amv's?	2
8.2 <i>Slechtnieuwsgesprekken</i>	<i>2</i>
8.3 <i>Tips voor de begeleiding.....</i>	<i>3</i>
8.4 <i>In het geval dat je gebruik maakt van een tolk:.....</i>	<i>3</i>

Datum : 2 april 2018

Auteurs : Winta Ghebreab en Nebil Kusmallah - Kenniscentrum Eritrese amv's, Veerkracht project

Versie : 1.0

Het kenniscentrum Eritrese amv's is onderdeel van het project Veerkracht, een project van Nidos en Arq Psychotrauma Expert Groep gefinancierd door het AMIF-programma. Het kenniscentrum werkt samen met de culturele mediators, de gedragswetenschappers en de juridische afdeling van Nidos in het beantwoorden van vragen van begeleiders over Eritrese amv's.

8.1 Gesprekken in het kader van de gezinsherenigings- en asielprocedure

In Eritrea kunnen mensen niet vrijuit praten en ook niet vrijuit reizen. Er zijn onderwerpen die de families van amv's in gevaar brengen. Daarnaast zijn zowel Eritrese burgers als dienstplichtigen zeer beperkt in hun bewegingsvrijheid. Wat zijn de gevoelige onderwerpen en de risico's, en hoe kun je deze dan wel ter sprake brengen?

Surveillance

In Eritrea kunnen mensen door de overheid in de gaten gehouden worden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als iemand soldaat is of was, een deserteur in de familie heeft of er familieleden gevlucht zijn, of als iemand zich kritisch uitgelaten heeft over de regering. Er zijn mensen die zich om de twee weken moeten melden bij een overheidsinstantie: zijn staan onder surveillance en weten dat. Er zijn ook mensen die in de gaten gehouden worden en dat juist niet weten. Iedereen kan afgeluisterd worden aan de telefoon en ook de lijnen naar Soedan en Ethiopië zijn niet veilig.

Beperking van bewegingsvrijheid

In Eritrea hebben alleen kinderen onder de vijf jaar geen uitreisvisum nodig om het land te kunnen verlaten. Volwassenen en oudere kinderen (vooral diegenen die de dienstplichtige leeftijd naderen) hebben naast een paspoort een uitreisvisum nodig. Zij moeten aantonen dat zij hun militaire dienstplicht en eventuele andere verplichtingen hebben vervuld. Omdat er echter geen einddatum aan de dienstplichtperiode zit, wordt er zelden officiële toestemming verleend om het land te verlaten. Het verkrijgen van een

uitreisvisum is verder ook een zeer kostbaar en moeilijk proces. Bijna iedereen doet dat dus illegaal.

In het land zelf kan men ook niet vrijuit te reizen. Langs de wegen zijn er lokale *checkpoints* waar je gecontroleerd wordt op je papieren. Voor vrouwen kunnen er verder nog andere beperkingen zijn op hun bewegingsvrijheid. Voor het verkrijgen van een uitreisvisum hebben zij toestemming van hun echtgenoot nodig. Wanneer de echtgenoot is gevlucht of is verdwenen kunnen zij niet reizen.

In Eritrea is er geen ambassade van de Nederlandse staat. Als ouders in het kader van gezinshereniging een Nederlandse ambassade moeten bezoeken, dan moeten ze naar Ethiopië of Soedan uitreizen. Dat doen ze illegaal, dus zonder toestemming. Vooral de grensovergang tussen Eritrea en Ethiopië gaat gepaard met hoge kosten en grote risico's voor de veiligheid. De meeste amv's geven om deze reden de ambassade in Soedan als voorkeur aan.

“Een pupil van mij heeft een aanvraag ingediend en deze is toegekend. Om de MVV op te halen in Ethiopië moesten haar gezinsleden de grens oversteken van Eritrea naar Ethiopië. Haar vader was, bij het versturen van de documenten, al aangehouden en zit nu in de gevangenis. Haar moeder en broers/zussen zijn naar de grens gegaan maar het is moeder niet gelukt om over te steken. Of ze is aangehouden is niet duidelijk. Het is de kinderen wel gelukt om de grens over te steken en zij zijn nu in Ethiopië zonder moeder. Kunnen zij alsnog de MVV ophalen? Ik dacht dat dit niet mogelijk was maar het kan toch ook niet zo zijn dat er minderjarige kinderen zonder ouders in Ethiopië zitten?”
- een jeugdbeschermer

Risico's

Voorbeelden van voorgevallen situaties zijn:

- Mensen waaronder kinderen die aan de grens met Ethiopië worden neergeschoten ('shoot to kill' beleid dat selectief wordt uitgevoerd).
- Vrouwen die in de gevangenis belanden omdat hun man gevlucht is.
- Familieleden (broertjes/zusjes) van amv's die tijdens de oversteek aan de grens of vanuit een vluchtelingenkamp in Soedan zijn ontvoerd voor losgeld of 'organ harvesting.'

Wat betekent dit voor amv's?

Thema's die samenhangen met de asielprocedure, de gezinsherenigingsprocedure en de vluchtroute zijn riskant. Eritrese jongeren kunnen niet vrijuit spreken aan de telefoon met familieleden. Het stellen van vragen als 'mama, wanneer denk je te kunnen uitreizen naar Ethiopië/Soedan om te Nederlandse ambassade te bezoeken?' geeft veel informatie vrij die de familieleden in gevaar kunnen brengen.

8.2 Slechtnieuwsgesprekken

In Eritrea wordt slecht nieuws, zoals een sterftegeval of een ernstig ziekte, niet direct verteld aan familieleden. Slecht nieuws wordt niet abrupt verteld aan nabestaanden en zeker niet via de telefoon. Men vertelt het slechte nieuws eerst aan andere familieleden, vrienden of burens (het netwerk van de familie) en die

vertellen het aan de directe familieleden. Voordat het nieuws gebracht wordt, zorgt het netwerk ervoor dat zij klaar staan om de nabestaanden op te vangen tijdens de rouw. Men is er dus zeer bedachtzaam op dat er steun aanwezig is voordat het nieuws gebracht wordt.

Jongeren geven aan dat zij slecht nieuws zoals een mislukte gezinsherenigingsprocedure niet willen delen met hun ouders tot dat zij meer duidelijkheid hebben over vervolgstappen, alternatieve plannen of mogelijkheden in de toekomst. Wat voor hen hierin belangrijk is, is het brengen van een boodschap met hoop. Zorg dat je als begeleider deze mogelijkheden goed op een rijtje zet voor de jongere om de drempel voor een gesprek hierover te verlagen.

Ook wat betreft hun gezondheid (ervaringen tijdens de vluchtreis) willen jongeren vaak niet veel delen met hun ouders. Jongeren willen het zoveel mogelijk achter zich laten; het zijn 'gedane zaken' en zij zijn vooral toekomstgericht. Daarbij speelt dat ze weten dat hun ouders het nog moeilijk hebben. Waarom zouden de ouders dan nog meer onnodig verdriet brengen? Jongeren dragen hun lasten zelf, zij zien dat als hun eigen verantwoordelijkheid. Gesprekken voeren over negatieve gebeurtenissen zal verder schaamte met zich meebrengen. Respecteer de keuze van de jongere hierin als deze dit niet met de ouders wil bespreken.

8.3 Tips voor de begeleiding

1. Vraag aan de jongere of hij zich zorgen maakt om de veiligheid van familieleden in Eritrea (dit geldt ook voor Soedan en Ethiopië). Als iemand bijvoorbeeld in de asielprocedure al aangegeven heeft dat zijn vader in het leger zit of een deserteur is, dan weet je eigenlijk al genoeg. De kans bestaat dat de moeder in de gaten gehouden wordt.
2. Toon begrip voor de ernst van de situatie en de zorgen van de jongere.
3. Vraag aan de jongere of hij op de hoogte is van de meest recentelijke situatie; of er recentelijk incidenten zijn geweest die de hoogte van de risico's aanduiden.
4. Probeer samen met de jongere een veilig communicatiekanaal te vinden, bijvoorbeeld door het bellen/communiceren via een ander familielid (iemand die de boodschappen over kan brengen).
5. Bespreek samen op welke wijze je wel de informatie kunt bespreken.
6. Geef bij slecht nieuws zoals een mislukte gezinsherenigingsprocedure jongeren duidelijkheid over vervolgstappen, alternatieve plannen of mogelijkheden in de toekomst.

8.4 In het geval dat je gebruik maakt van een tolk:

7. Ga er niet vanuit dat elke tolk dezelfde visie deelt over de gevaren als de jongere; sommige tolken zien de situatie in Eritrea anders. Zij kunnen bijvoorbeeld beweren dat Eritrea een veilig land is en dat zij daar zonder problemen vakantie vieren (lees ook het rapport 'Niets is wat het lijkt'). Laat je niet leiden door de tolk, maar door de jongere. Vertrouw zijn instinct en zijn beoordeling van de situatie ter plekke en op het moment van de aanvraag.
8. Ga er ook niet vanuit dat elke tolk de moeite wil nemen om dit gesprek op discrete wijze te voeren. Werk daarom alleen met tolken die daartoe bereid zijn en hierin behulpzaam zijn.
9. Gebruik het 'Eritrese tolken feedbackformulier' om te achterhalen of de jongere tevreden is met de ingeschakelde tolk. Lees ook de notitie 'Wat is een goede tolk?'